

Groenstromen bij de boer verwerken tot Bokashi

Wetgeving en vrijstellingsmogelijkheden op een rijtje

Opgesteld door: Ir. Philippe van der Grinten, Provinos
Correspondentie: info@provinos.nl

Inleiding - Omzetting van maaisel naar Bokashi wordt landelijk gezien als zeer kansrijk. Met alle aandacht voor het klimaat, CO₂-uitstoot, de stikstofproblematiek en de zorgen voor de productie van gezond voedsel, is de tijd wel rijp om met slimme oplossingen te komen om aan al deze aspecten te werken, het liefst lokaal. Meer organische stof in onze landbouwbodems is een zeer belangrijk onderdeel van een stap in de goede richting. Voor bijvoorbeeld de waterschappen worden, met het verhogen van het gehalte aan organische stof in de bodem, doelen als minder uitspoeling en meer waterberging gediend. Tenslotte is de organische stof essentieel voor een divers bodemleven dat niet alleen bijdraagt aan de biodiversiteit onder en boven de grond, maar ook aan gezonde gewassen. Dit leidt vervolgens weer tot het gebruik van minder kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen.

Vanzelfsprekend moeten we ons aan de wet houden en ondertussen een innovatie doorvoeren waarop de wet soms nog niet is afgestemd. Ik ben er van overtuigd dat we niks fout doen en dat alles wat we tot nu toe deden ook mag binnen de huidige wet- en regelgeving. De basis is dat we naar de "strekking" van de wet willen kijken, en niet naar de "letter" van de wet. Met name omdat we ergens mee bezig zijn waarom de maatschappij vraagt, zo niet schreeuwt. Als we hieraan zouden twijfelen is het nodig om de weg te bewandelen om een ontheffing aan te vragen. Zie voor verdere onderbouwing en draagvlak ook: <https://circulairterreinbeheer.nl/maaisel/>

In onderstaand stuk probeer ik te onderbouwen dat we met de huidige stand van zaken wel al veel speelruimte hebben. Vooral omdat de weg van een ontheffing veel tijd zal vragen. Tijd die er niet is. Links naar de desbetreffende wet- en regelgeving staan onderaan vermeld.

In het kort - Waar het om gaat is dat je niet bewerkt natuurlijk maaisel aanlevert bij de boer onder de *vrijstellingsregeling plantenresten*. Ga je het vooraf als afvoerende partij bewerken (composteren of als Bokashi) dan valt het product namelijk buiten deze *vrijstellingsregeling*. Vervolgens mag de agrariër in een bepaalde omvang het maaisel op zijn bedrijf bewerken (tot 600 ton). Daarbij is het belangrijk om te weten dat Bokashi wordt gemaakt zonder verliezen zoals uitspoeling of vervluchtiging en dat het leidt tot een stabiel gerijpt eindproduct dat vervolgens wordt gebruikt om het in de bodem te brengen (terug te geven). Bokashi wordt algemeen erkend als waardevolle bodemverbeteraar.

Stap 1. Uit het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP):

Artikel 3. Alleen voor bepaalde toepassingen:

De vrijstelling voor afvalregelgeving geldt alleen:

Als het groenafval wordt toegepast in de land- en bosbouw. De voorwaarden van de [Vrijstellingsregeling plantenresten](#) zijn hierop van toepassing.

Stap 2. De Vrijstellingsregeling Plantenresten

Hierin staat dat bermmaaisel, natuurlijke resten uit land- en bosbouw en heideplagsel/maaisel uit natuurgebieden onder voorwaarden uitgezonderd zijn van het stortverbod buiten inrichtingen. Deze regeling maakt het mogelijk dat deze afvalstoffen (mits schoon en onverdacht) binnen een straal van maximaal 5 km vanaf waar ze zijn ontstaan terug op of in de bodem kunnen worden gebracht.

Stap 3. Uit Artikel 10.1.a Wet milieubeheer over afvalstoffen

In de volgende gevallen hoeft u niet te voldoen aan de regelgeving van hoofdstuk 10 Wet milieubeheer over afvalstoffen.

Maar alleen als het voldoet aan de voorwaarden hierboven!

Een agrariër heeft oogstrestanten, slootschoonsel, riet e.d. Hij wil dit:

- ✓ onderwerken op het perceel waar het is vrijkomen, of op een ander perceel van hetzelfde landbouwbedrijf
- ✓ afgeven aan een andere agrariër die de oogstrestanten, slootschoonsel, riet e.d. onder gaat werken op zijn land
- ✓ binnen zijn bedrijf composteren en daarna de compost op eigen land brengen, of het wordt gebruikt op het land van een andere agrariër.

Opmerkingen van mijn kant - Verwarrend is dat er eerst gesproken wordt over **bermmaaisel, natuurlijke resten uit land- en bosbouw en heideplagsel/maaisel uit natuurgebieden**, en verderop voorbeelden worden benoemd als **oogstrestanten, slootschoonsel, riet e.d.** Verschillende voorbeelden voor een en hetzelfde.

Onder stap 3 staat: ***binnen zijn bedrijf composteren en daarna de compost op eigen land brengen***. Bokashi maken is als “koud composteren” met bovendien minder uitspoeling, vervluchtiging en ook minder CO₂-uitstoot. Als een boer mag composteren is het voor mij meer dan logisch dat een boer dus ook Bokashi mag maken, ondanks dat dit (nog) niet als specifieke actie vermeld wordt.

Verwijzingen / Links:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0019048/2019-01-01>

<https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afvalregelgeving/groenafval/maaisel/>

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-55157.html>

<https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afvalregelgeving/groenafval/oogstrestanten/>

En tot slot een voorbeeld van een besluit tot ontheffing:

<https://repository.officiele-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2018-45945/1/bijlage/exb-2018-45945.pdf>

